

Monumentnummer*: 522904

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **11 december 2001**
Kadaster deel/nr **82967/114**

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Opheusden	Neder-Betuwe	Gelderland

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Opheusden	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Opheusden	C			4089

Omschrijving**

Inleiding

Historisch gegroeid voormalig VEERHUIS annex BOERDERIJ, in de huidige vorm grotendeels daterend uit de tweede helft van de negentiende eeuw met in de kern oudere elementen, gebouwd in een traditioneel-ambachtelijke trant met voor wat betreft het voorhuis enige invloeden van het Neo-Classicisme. Het veerhuis is gelegen op een terp aan de zuidoever van de Rijn aan de westzijde van de Veerweg die naar veer voert. Het veer zorgt voor de verbinding tussen het op de noordoever gelegen gehucht De Blauwe Kamer, gemeente Wageningen, en het op de andere oever gelegen Betuwse dorp Opheusden, gemeente Kesteren. Hoewel het veerhuis niet meer de woning van de veerman vormt is het echter nog steeds in gebruik als café. Het interieur van de fraaie oude gelagkamer verkeert nog in de staat zoals deze in de negentiende eeuw tot stand is gekomen. Aan de voorzijde van het gebouw bevindt zich een van grint voorzien terrein dat voor het voorhuis overgaat in een evenwijdig aan het voorhuis gelegen klinkerbestrating, die van de weg gescheiden wordt door eenvoudig ijzeren hekwerk. Nog binnen dit hekwerk bevinden zich aan weerszijden van de ingang van het veerhuis twee geknotte lindebomen. Aan de achterzijde grenst het gebouw aan een lager gelegen weiland. Ter rechter zijde van het gebouw bevindt zich een tuin bestaande uit een bloementuin met gazon, meerdere notenbomen en een moestuin, deels omgeven door hagen.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het veerhuis wordt gevormd door een op de rivier georiënteerd voorhuis en een dubbel achterhuis waarvan het linker deel is uitgevoerd als doorrijschuur. Het voorhuis is voorzien van een schilddak, belegd met gesmoorde oud-Hollandse pannen. Op de nokeinden bevinden zich bakstenen schoorstenen met dekplaten. De dakoverstek rust op houten klossen, die aan de zijde van de voorgevel en de linker zijgevel zijn opgenomen in een fries. In het dakvlak boven de voorgevel bevinden zich twee later toegevoegde dakkapellen met een plat dak en voorzien van vierruits stolpramen. Het achterhuis is voorzien van twee gekoppelde afgewolfde zadeldaken, belegd met gesmoorde oud-Hollandse pannen. In het rechter afgewolfde dakschild aan de zijde van het voorhuis bevindt zich een bakstenen schoorsteen. De gevels zijn opgetrokken in baksteen, gemetseld in kruisverband, en voorzien van een gepleisterde plint. Zowel de rechter zijgevel als de achtergevel van het voorhuis zijn van een bepleistering voorzien. Alle venster en deuropeningen in voorgevel en de linker zijgevel van het voorhuis worden afgesloten door strekken, tenzij in de onderstaande tekst anders vermeld. Verder zijn alle vensters op de begane grond van het voorhuis voorzien van luiken.

De VOORGEVEL van het VOORHUIS is symmetrisch ingedeeld en vijf traveeën breed. De in de middentravee gelegen ingang is voorzien van een paneeldeur met kussens en een enkelruits bovenlicht. De verdieping bezit een venster met zesruits Empire schuifraam. De traveeën aan weerszijden van de middentravee bezitten ieder zowel op de begane grond als op de verdieping een venster met zesruits Empire schuifraam. De twee traveeën brede LINKER ZIJGEVEL van het VOORHUIS heeft in de linker travee zowel op de begane grond als op de verdieping een venster met een zesruits Empire schuifraam. Rechts van het genoemde venster van de begane grond bevindt zich een later ingehakt smaller venster met een enkelruits schuifraam. Het ten opzichte van het achterhuis uitgebouwde deel van de ACHTERGEVEL heeft rechts een klein venster met een vierruits raam. De twee traveeën brede RECHTER ZIJGEVEL van het VOORHUIS heeft in de plint een getralied kelderlicht. Verder heeft iedere travee zowel op de begane grond als op de verdieping een venster met een zesruits Empire schuifraam.

Het INTERIEUR van het VOORHUIS bezit nog de grotendeels de oorspronkelijke indeling. In het verlengde van de ingang bevindt zich een trap naar de verdieping waaronder zich de keldertrap bevindt. De kelder is voorzien van eenvoudige houten zoldering. Ter linker zijde van de gang bevindt zich de gelagkamer die voorzien van een plafond bestaande uit moerbalken en kinderbinten. In de achterwand van de kamer bevindt zich een mogelijk nog uit het eerste kwart van de negentiende eeuw daterende half rond uitgespaarde nis ten behoeve van een nu niet meer aanwezige ijzeren kolomkachel of een betegelde kacheloven. In één hoek van de kamer bevinden zich een buffetkast en toog die beiden zijn uitgevoerd met neoclassicistische elementen.

De VOORGEVEL van het links van het voorhuis gelegen deel van het ACHTERHUIS dat als doorrijschuur is uitgevoerd is voorzien van een door een segmentboog afgesloten dubbel deeldeur waarboven zich een eveneens door een segmentboogje afgesloten vierruits raam bevindt, mogelijk ter vervanging van een hooiluik. Links van de deeldeuropening bevinden zich een half rond afgesloten zevenruits ijzeren stalraam en een half rond ijzeren drieruits stalraam. De LINKER ZIJGEVEL van het ACHTERHUIS bezit vier halfronde ijzeren drieruits stalramen. De ACHTERGEVEL van het ACHTERHUIS was oorspronkelijk symmetrisch ingedeeld en voorzien van twee door segmentbogen afgesloten deeldeuropeningen. De linker deeldeuropening is grotendeels dichtgezet en voorzien van een rechtgesloten staldeurtje en een tweeruits bovenlicht. Boven iedere deeldeuropening bevindt zich een door een segmentboogje afgesloten dubbel hooiluik. Zowel uiterst links als uiterst rechts is de gevel voorzien van een door een segmentboogje afgesloten staldeurtje. De RECHTER ZIJGEVEL van het ACHTERHUIS heeft in de linker gevelhelft drie door rollagen afgesloten vensters met enkelruits schuiframen en tweeruits bovenlichten. Rechts hiervan bevindt zich een deuropening waarin een opgeklampte deur en een drieruits bovenlicht. Rechts van de deuropening bevindt zich een klein getralied venster met een enkelruits klappaampje. De rechter gevelhelft is voorzien van drie halfronde ijzeren drieruits stalraampjes.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het INTERIEUR van het ACHTERHUIS is voorzien van forse ankerbalk gebinten over de volle breedte van het achterhuis, in het midden ondersteund door een scheidingsmuur tussen de beide bedrijfs gedeeltes. Deze bevatten onder meer nog nu niet meer in gebruik zijnde koeien, varkens- en paardenstallen. De grote ruimte boven de stallen fungeerde oorspronkelijk als hooizolder.

Waardering

Voormalig VEERHUIS annex BOERDERIJ in de huidige vorm grotendeels daterend uit de tweede helft van de negentiende eeuw.

-\tVan architectuurhistorische waarde als goed voorbeeld van een in de huidige vorm grotendeels uit de tweede helft van de negentiende daterend, doch in de kern ouder, veerhuis met achterliggend bedrijfs gedeelte. Met name het voorname doch sober uitgevoerde voorhuis valt op door de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp, de detaillering en het materiaalgebruik. Deze komen onder meer tot uitdrukking in de symmetrische gevelindeling, de toepassing van een zware paneeldeur met kussens en de Empire schuiframen. Het gebouw valt op door meerdere bewaard gebleven oorspronkelijke interieurelementen zoals de van een fraaie buffetkast en toog voorziene gelagkamer.

-\tVan stedenbouwkundige waarde vanwege de prominente ligging op een verhoging in de uiterwaarden nabij de zuidelijk veerstoep van de veerverbinding over de Rijn tussen Wageningen en Opheusden. Als zodanig is het gebouw van bijzondere betekenis voor dit gebied in het algemeen en het dorp Opheusden in het bijzonder. Het veerhuis is in functioneel opzicht nauw verbonden met het veer.

-\tVan cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van de reeds eeuwenlange varende verbinding tussen de noord- en de zuidoever van de Rijn, ter hoogte van Wageningen en Opheusden. Het gebouw is tevens van typologisch belang als voorbeeld van een negentiende eeuws veerhuis.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen
Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Transport
Boerderij (M)

Functie

Veerhuis
Boerderij(M1)